Akdeniz Hemşirelik Dergisi
Akdeniz Nursing Journal

ARAŞTIRMA MAKALESİ
RESEARCH ARTICLE

Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Durumlarının Belirlenmesi

Determination of the Lifelong Learning Status of Nursing Students

Yazışma adresi
Correspondence address

Lale YACAN
Antalya Bilim Üniversitesi,
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü,
Ameliyathane Hizmetleri Programı,
Antalya, Türkiye

laley103@gmail.com

Bu makalede yapılacak atıf
Cite this article as

Erol Ö., Yacan L., Arabacı Z.
Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Durumlarının Belirlenmesi

Akd Hemşirelik D 2025; 4(1): 20-27

Özgül EROL
Trakya Üniversitesi,
Sağlık Bilimleri Fakültesi,
İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
Edirne, Türkiye

Lale YACAN
Antalya Bilim Üniversitesi,
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü,
Ameliyathane Hizmetleri Programı,
Antalya, Türkiye

Zeynep ARABACI
Kocaeli Şehir Hastanesi,
Kocaeli, Türkiye

Geliş tarihi / *Received* : 15 Ekim 2024

Kabul Tarihi / *Accepted* : 18 Mart 2025

ÖZ

Amaç

Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu araştırma, bir üniversitede öğrenim gören 403 hemşirelik öğrencisine 2019-2020 eğitim öğretim yılında "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği" kullanılarak uygulanmıştır. Araştırmada tanımlayıcı istatistiksel yöntemler olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Non-parametrik verileri değerlendirmek için Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis testi ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. $p<.05$ değeri istatistiksel anlamlılık sınırı olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.02±1.53 yıldır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %85.1'i kadın, %28.5'i birinci ve ikinci sınıfta öğrenim görmekte, %81.1'i çekirdek aile yapısında, %71.7'sinin gelirinin giderine eşit olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri puan ortalamaları 67.27±14.31'dir. Teknolojik gelişmeleri takip eden, kariyer planı yapan, kendini geliştirmek için kurslara katılan, sanatsal aktivitelere katılan, sosyal aktivitelere katılan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<.05$).

Sonuç

Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin arttırılması için sosyal, sanatsal, kültürel etkinliklere katılımları için motive edilmeleri ve desteklenmeleri çok önemlidir.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik, öğrenci, yaşam boyu öğrenme

DOI 10.59398 / ahd.1567325

ABSTRACT

Aim

This study was conducted to evaluate the lifelong learning tendencies of nursing students.

Methods

This descriptive and cross-sectional study was conducted with 403 nursing students studying at a university during the 2019-2020 academic year, using the "Student Information Form" and the "Lifelong Learning Trends Scale". In the study, descriptive statistical methods such as frequency, percentage, mean, and standard deviation were used. Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis test, and Spearman correlation analysis were used to evaluate non-parametric data. The statistical significance limit value was accepted as $p<.05$.

Results

The average age of the students was 20.02±1.53 years. It was determined that 85.1% of the students were female, 28.5% were in the first and second grades, 81.1% were in a nuclear family structure, and 71.7% had income equal to their expenses. The average score of students' lifelong learning tendencies was 67.27±14.31. It was determined that students who follow technological developments, plan their careers, attend courses to improve themselves, participate in artistic activities, and engage in social activities have higher lifelong learning tendencies ($p<.05$).

Conclusion

Students' lifelong learning tendencies were found to be high. It is very important to motivate and support students to participate in social, artistic, and cultural activities to enhance their lifelong learning tendencies.

Keywords

Lifelong learning, nursing, student

Alanla İlgili Bilinenler

- Yaşam boyu öğrenme her yaş grubundaki insanın hayatını etkilemekte ve gelişimine katkı sağlamaktadır.
- Bireylerin katıldıkları kurslar, sertifika programları ve çeşitli etkinlikler yaşam boyu öğrenmenin bileşenleridir.
- Bireyler yaşam boyu öğrenme ile hem bireysel hem de mesleki açıdan gelişirler.

Makalenin Alana Katkısı

- Teknolojik gelişmeleri takip eden, sosyal aktivitelerde bulunan, sanatsal aktivitelerde bulunan, kendini geliştirmek için kurslara katılan ve kariyer planı yapan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.
- Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri sosyal, sanatsal ve kültürel etkinliklere katılmaları ile artırılabilir.

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz çağ sürekli değişmekte ve yenilenmektedir. Bilim ve teknolojideki hızlı değişimler toplumların ve buna bağlı olarak bireylerin de beklentilerini etkilemektedir. Teknolojik gelişmeler ve sürekli yenilenen bilgiler bireylerin sürekli olarak öğrenmesini ve yeniliğe ihtiyaç duymasını sağlamaktadır. Bu nedenle hızla değişen toplumumuzda teknolojik yeniliklere uyum sağlayabilen, kendini sürekli olarak geliştiren, eleştirel ve analitik düşünebilen bireylere ihtiyaç duyulmaktadır (1). Tüm bu özellikler hemşirelik mesleğinin sahip olması gereken becerileri kapsamaktadır. Sağlık profesyoneli olan hemşirelerin donamlı ve nitelikli olması topluma sunulan sağlık hizmetinin kalitesini de artırmaktadır (2,3). Sağlık profesyonelleri ile yapılan bir çalışmada katılımcıların %50.9'unun aktif olarak öğrenme faaliyetlerine katıldığı ifade edilmiştir (4).

Bilgi insanlık için çok önemli bir kavramdır. Bireylerin değişim içinde olan bilgiyi takip etme isteği sürekli öğrenme ihtiyacını meydana getirmiştir (5). Bilgi sürekli değişim içinde olduğu için hemşirelik öğrencilerini de yaşam boyu öğrenen bireyler olarak yetiştirmek çok önem kazanmaktadır. Yaşam boyu öğrenme, bireylere bilgi ve beceri kazandırmayı ve bu durumu resmi olan eğitimin dışında sürdürmeyi amaçlayan eğitimdir (6). Sınırsız öğrenme olarak da tanımlayabileceğimiz yaşam boyu öğrenme çok yönlü bir süreçtir (7). Bu öğrenme sürecinde bireyler mesleki bilgi ve becerilerini geliştirirler, öğrenme kapasitelerini artırırlar ve yeni bakış açıları kazanırlar

(6,8). Ayrıca yaşam boyu öğrenme kavramını benimseyen ve hayatına entegre eden bireyler, her ortamda öğrenmeye açık olup problemlerini çözmek için çeşitli öğrenme stratejileri planlar ve bu planları uygular (9).

Hemşirelik mesleği, profesyonel kimliğin gelişmesinde yaşam boyu öğrenmeyi ön planda tutmakta ve bunun önemini sürekli olarak vurgulamaktadır (7). Bu nedenle, hemşirelik mesleğinde yer alan her bireyin kendini geliştirerek, yeni şeyler keşfederek, merakını gidererek hemşireliğe katkıda bulunması beklenmektedir (10). Yaşam boyu öğrenme ile hemşirelerin mesleki becerileri gelişmekte, günden güne hızla değişen sağlık sistemine uyum sağlamakta ve hastaların ihtiyaçlarını karşılamada başarılı olmaktadırlar (11). Basit ve Bakır'ın (2023) çalışmasında hemşirelerin yaşam boyu öğrenme motivasyonlarının olumlu yönde olduğu görülmekte ve bu durum hemşirelerin yaşam boyu öğrenmeye istekli olduklarını göstermektedir (11). Hemşirelik öğrencilerinden de geleceğin birer hemşire adayları olarak yaşam boyu öğrenmeyi hayatlarının merkezine koyarak mesleğe adım atmaları beklenmektedir (2). Hemşirelik öğrencileri ile yapılana bir çalışmada öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek olduğu saptanmıştır (12). Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini değerlendirmek amacıyla planlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma, bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde 2019-2020 eğitim öğretim yılında hemşirelik bölümünde öğrenim gören birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında Erdoğan ve arkadaşlarının (2017) "Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Bit, E -Öğrenme ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişki" isimli araştırması göz önüne alınmıştır (13). Erdoğan ve arkadaşları (2017) pedagojik formasyon eğitimi alan bireylerin puan ortalamasını 73.81±7.82 olarak bildirmiştir (13). Bu veriye göre %95 güven aralığı, %80 güç ile tolerans oranı 0.05'i aşmayacak şekilde örnekleme en az 188 hemşirelik öğrencisinin alınması gerektiği hesaplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği (YBÖÖ)" kullanılmıştır.

Tanıtıcı Bilgi Formu

Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini (yaş, cinsiyet, sınıf, aile tipi, gelir durumu vb.) ve öğrencilere ait bazı özellikleri (kitap okuma durumu, teknolojik gelişmeleri takip etme durumu, kariyer planlama durumu vb.) içeren sorulardan oluşmaktadır (14,15,16).

Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği

Ölçek, Erdoğan ve Arsal tarafından 2016 yılında geliştirilmiştir (17). On yedi maddeden oluşan ölçeğin "öğrenmeye isteklilik" ve "gelişime açıklık" olmak üzere iki alt boyutu vardır. Yaşam boyu öğrenme eğilimini ölçmeyi hedefleyen ölçek, 5'li likert tipte olup ölçekten alınabilecek en düşük puan 17 iken en yüksek puan ise 85'tir. Ölçekten alınan puan arttıkça yaşam boyu öğrenme eğilimi de artmaktadır. Ölçeğin geliştirme çalışmasında güvenirliğine ilişkin olarak hesaplanan Cronbach alfa değeri 0.86 olarak belirlenmiştir. Bu araştırmada ise ölçeğin Cronbach alpha değeri 0.97 olarak bulunmuştur.

Araştırmanın Değişkenleri

Araştırmada, yaşam boyu öğrenme eğilimi bağımlı değişken olarak ele alınırken; öğrencilerin sosyodemografik özellikleri, kitap okuma alışkanlıkları, hemşirelik alanında dergi ve teknolojik gelişmeleri takip etme durumu, sportif, sosyal ve sanatsal aktivitelere katılımı, kendini geliştirmek amacıyla kurslara katılma durumu ve kariyer planı yapma eğilimi bağımsız değişkenler olarak değerlendirilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen veriler IBM SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 20.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir (18) Tanımlayıcı istatistiksel yöntemler olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Verilerin dağılımı Kolmogorov- Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. Non-parametrik verileri değerlendirmek için Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis testi ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. $p<.05$ değeri istatistiksel anlamlılık sınırı olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yapılabilmesi için bir üniversitenin tıp fakültesi bilimsel araştırmalar etik kurulundan (TÜTF-BAEK 2020/25) ve araştırmanın yürütüleceği kurumdan (23376974-000/218143) yazılı izin alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden de sözel izin alınmıştır. Araştırmanın her aşamasında "Helsinki Bildirgesi İlkeleri"ne uyulmuştur.

BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.02±1.53 yıldır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %85.1'i kadın, %28.5'i birinci ve ikinci sınıfta öğrenim görmekte, %81.1'i çekirdek aile yapısında, %71.7'sinin gelirinin giderine eşittir (Tablo 1).

Tablo 1: Öğrencilere ait sosyodemografik özellikler (n=403)

Özellikler	**Ort ± SS**	
Yaş (yıl)	20.02±1.53	
	n	**%**
Cinsiyet		
Kadın	343	85.1
Erkek	60	14.9
Sınıf		
1. Sınıf	115	28.5
2. Sınıf	115	28.5
3. Sınıf	100	24.8
4. Sınıf	73	18.1
Aile tipi		
Çekirdek	327	81.1
Büyük	56	13.9
Parçalanmış	20	5.0
Gelir durumu		
Geliri giderinden düşük	78	19.4
Geliri giderine eşit	289	71.7
Geliri giderinden yüksek	36	8.9

Çalışmada yer alan öğrencilerin yarısı (%49.6) düzenli olarak kitap okuduğunu, 10.4'ü hemşirelik alanındaki dergileri düzenli olarak takip ettiğini, %68.5'i teknolojik gelişmeleri takip ettiğini, %44.2'si sportif aktivitelerde bulunduğunu, %65.3'ü sosyal aktivitelere katıldığını, %34.5'i sanatsal aktivitelerde bulunduğunu, %56.8'i kendini geliştirmek için kurslara katıldığını ve %74.9'u kariyer planı yaptığını ifade etmiştir (Tablo 2).

Tablo 2: Öğrencilere ait bazı özellikler (n=403)

ÖZELLİKLER	**n**	**%**
Kitap okuma durumu		
Evet	200	49.6
Hayır	203	50.4
Hemşirelik alanında dergi takip etme durumu		
Evet	42	10.4
Hayır	361	89.6
Teknolojik gelişmeleri takip etme durumu		
Evet	276	68.5
Hayır	127	31.5
Sportif aktivitelerde bulunma durumu		
Evet	178	44.2
Hayır	225	55.8
Sosyal aktivitelerde bulunma durumu		
Evet	263	65.3
Hayır	140	34.7
Sanatsal aktivitelerde bulunma durumu		
Evet	139	34.5
Hayır	264	65.5
Kendini geliştirmek için kurslara katılma durumu	229	56.8
Evet	174	43.2
Hayır		
Kariyer planı yapma		
Evet	302	74.9
Hayır	101	25.1

Katılımcıların YBÖEÖ puan ortalamaları 67.27±14.31 olarak bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerin sınıf ve gelir durumu ile YBÖÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<.05), (Tablo 3). Öğrencilerinin YBÖÖ toplam puan ortalamaları ile cinsiyet ve aile tipi arasında istatistiksel olarak anlamlılık saptanmamıştır (p>.05) (Tablo 3).

Tablo 3: Öğrencilerin bazı özellikleri ile Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği'nin toplam puanının karşılaştırılması (n=403)

ÖZELLİKLER	***YBÖÖ Ort ± SS**	**İSTATİSTİK**
Cinsiyet		
Kadın	67.65±13.76	Z=-0.289
Erkek	65.13±17.11	p=0.773
Sınıf		
1. Sınıf	63.22±16.37[1]	
2. Sınıf	70.18±13.11[2]	χ^2:15.191
3. Sınıf	68.30±12.96[3]	**p=.002**
4. Sınıf	67.68±13.23[4]	
		[1-2]p= p<.001
		[1-3]p=.013
		[1-4]p=.217
		[2-3]p=.172
		[2-4]p=.048
		[3-4]p=.410
Aile tipi		
Çekirdek	67.86±13.76	χ^2:2.156
Büyük	64.05±16.11	p=.340
Parçalanmış	66.65±17.25	
Gelir durumu		
Geliri giderinden düşük	63.97±16.04	χ^2:6.427
Geliri giderine eşit	68.23±13.74	**p=.040**
Geliri giderinden yüksek	66.33±14.13	
		[1-2]p=.013
		[1-3]p=.463
		[2-3]p=.365

***YBÖÖ:** Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği
Z: Mann Whitney U, **χ^2:** Kruskal Wallis Testi

Teknolojik gelişmeleri takip eden, sosyal aktivitelerde bulunan, sanatsal aktivitelerde bulunan, kendini geliştirmek için kurslara katılan ve kariyer planı yapan öğrencilerin YBÖÖ puan ortalamasının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (p<.05). Araştırmada yer alan öğrencilerin YBÖÖ toplam puan ortalamaları ile düzenli olarak kitap okuma, hemşirelik alanındaki dergi düzenli olarak takip etme, sportif aktivitelerde bulunma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlılık saptanmamıştır (p>.05) (Tablo 4).

Tablo 4: Öğrencilerin bazı özellikleri ile Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği'nin toplam puanının karşılaştırılması (n=403)

ÖZELLİKLER	***YBÖÖ Ort ± SS**	**İSTATİSTİK**
Kitap okuma durumu		
Evet	68.73±12.35	Z=-1.835
Hayır	65.84±15.91	p=.066
Hemşirelik alanında dergi takip etme durumu		
Evet	63.66±19.75	Z=-0.642
Hayır	67.69±13.51	p=.521
Teknolojik gelişmeleri takip etme durumu		
Evet	68.13±14.75	Z=-2.888
Hayır	65.41±13.19	**p=.004**
Sportif aktivitelerde bulunma durumu		
Evet	68.02±14.18	Z=-0.926
Hayır	66.68±14.42	p=.354
Sosyal aktivitelerde bulunma durumu		
Evet	69.27±11.89	Z=-3.642
Hayır	63.52±17.44	**p<.001**
Sanatsal aktivitelerde bulunma durumu		
Evet	69.46±12.62	Z=-2.274
Hayır	66.12±15.02	**p=.023**
Kendini geliştirmek için kurslara katılma durumu	68.91±14.25	Z=-4.106
Evet	65.12±14.15	**p<.001**
Hayır		
Kariyer planı yapma		
Evet	68.41±14.06	Z=-3.835
Hayır	63.87±14.59	**p<.001**

***YBÖÖ:** Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği
Z: Mann Whitney U

TARTIŞMA

Bu çalışmada öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır. Sağlık bilimlerinde eğitim gören öğrenciler ile yapılan bir çalışmada kız öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur (19). Demirbağ ve arkadaşlarının (2022) sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme düzeylerini araştırdığı çalışmada da kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır (14). Yapılan çalışmalara bakıldığında kız öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumun kız öğrencilerin akademik ve mesleki hedeflerine ulaşmak için daha fazla çalışmaları ve öğrenmeye daha açık bir tutum geliştirmeleri ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

Birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin iki ve üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Benli ve arkadaşlarının (2021) ebelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada üçüncü sınıfta eğitim gören öğrencilerin diğer sınıfta yer alan öğrencilere göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerini belirleme ölçeği puan ortalamalarının daha düşük olduğu belirlenmiştir (15). Birinci sınıfa yeni başlayan öğrenciler akademik ortama ve sosyal çevreye uyum sürecindedirler. İlerleyen dönemlerde uyum süreci geliştikçe öğrenciler kendilerini geliştirme ihtiyacı hissederler.

Geliri giderine eşit olan öğrencilerin düşük olan öğrencilere göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Gökyer ve Türkoğlu'nun (2018) çalışmasında ise öğrencilerin gelir durumu ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında fark saptanmamıştır (20). Geliri giderine eşit olan öğrenciler ekonomik kaygı yaşamadıkları için kendilerine daha fazla zaman ayırabilirler ve bu enerjilerini yaşam boyu öğrenme aktiviteleri için kullanabilirler.
Düzenli olarak kitap okuyan öğrenciler ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır. Kılavuz ve Aydın (2020) tarafından hemşirelik öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada düzenli kitap okuma alışkanlığı olan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur (21). Denat'ın (2019) çalışmasında düzenli kitap okuyan öğrencilerin öğrenmeye ilişkin beklentilerinin ve öğrenmeye açıklıklarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (22). Benli ve arkadaşları (2021) tarafından ebelik öğrencilerinin kişilik özellikleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada düzenli kitap okuma alışkanlığına sahip öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düzenli kitap okuma alışkanlığına sahip olmayan gruba oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur (15). Sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ile yapılan bir çalışmada da kitap okuyan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin okumayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (14). Yapılan bir çalışmada da düzenli kitap okuma alışkanlığı olan hemşirelik öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düzenli kitap okuma alışkanlığı olmayan öğrencilere göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu bildirilmiştir (23). Her ne kadar bu çalışmada düzenli olarak kitap okuma ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında anlamlı fark bulunmasa da öğrencilerin mesleki derslere ait kitapları okuması, klinik uygulama sürelerinin fazla olması, sosyal medyanın günümüzde yaygın olarak kullanılıyor olması ve dikkat dağıtıcı etkenlerin fazla olmasının öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

Hemşirelik alanındaki dergileri düzenli olarak takip eden öğrenciler ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır. Yalçın ve arkadaşlarının (2019) son sınıf hemşirelik öğrencileri ile yaptığı nitel bir çalışmada bir öğrenci "...bir ödev ya da bir proje hazırlayacağımız zaman, makale yazacağımız zaman bakıyorum, kendiliğimden açıp bakmıyorum" ifadesini kullanmıştır (24). Öğrenciler ancak ödev, proje gibi bir zorunluluk karşısında hemşirelik alanındaki dergileri okumaktadır oysaki mesleki yayınları takip edip yeni gelişmelerden haberdar olmak öğrencilerin bilgiye ulaşmasını kolaylaştıracaktır.

Bu çalışmada sportif aktivitelerde bulunan öğrenciler ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır. Bir ilçede öğrenim gören üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada öğrencilerin yarıdan fazlasının üniversiteye yürüyerek gittiği belirlenmiştir (25). Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin egzersiz davranışını belirlemeyi amaçlandığı bir çalışmada öğrencilerin çoğunluğunun egzersiz yapmak istediği, yarıdan fazlasının da egzersiz yaptığı saptanmıştır (26). Hawker'ın (2012) öğrenci hemşirelerin fiziksel aktivite ve ruhsal iyilik hallerini araştırdığı çalışmada, öğrencilerin şiddetli veya orta yoğunluklu fiziksel aktiviteden daha fazla yürüyüşe katıldıkları bulunmuştur (27). İngiltere'deki hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada öğrencilerin %48'i önerilen fiziksel aktivite seviyelerine ulaşamadığını ve %45'inin orta düzeyde fiziksel aktivite yaptığı bulunmuştur (28). Çalışmalara bakıldığında öğrencilerin spor yapma oranlarının düşük olduğu görülmektedir. Oysaki spor hem fiziksel hem de mental sağlık için son derece önemlidir. Öğrencilerin klinik uygulama ve mesleki ders saatlerinin fazla olmasının bu duruma neden olabileceği düşünülmektedir.

Teknolojik gelişmeler sağlık bakımının gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu yüzden geleceğin hemşiresi olacak olan hemşirelik öğrencileri için de tekno-

loji kullanımı ve teknolojik gelişmeleri takip etme kaçınılmaz olmaktadır (29). Bu araştırmada teknolojik gelişmeleri takip eden öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yalçın ve arkadaşlarının (2019) çalışmasında bilgiye ulaşmak için dijital kaynakları kullandığını ifade eden öğrenci "...her şey elimizin altında, özellikle kitap, dergi gibi şeyler aramıyorum ama internetten her şeyi arayıp bulabiliyorum" şeklinde konuşmuştur (24). Öğrenciler hemşire olarak çalışmaya başladıklarında çalıştıkları birimlerde çeşitli donanımlara sahip teknolojik araç-gereç ile hasta bakımı yapacak ve bu donanımları kullanacaktır. Özellikle yoğun bakım, ameliyathane gibi özelleşmiş ve teknolojik gelişmelerin çok fazla olduğu birimlerde teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek yararlı olacaktır.

Bu araştırmada sosyal aktivitelerde bulunan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencileri ile yapılan nitel bir çalışmada bir öğrenci "Sosyal çevrendeki insanlar bilen kişiler oldukça onlarla güzel tartışmalar, karşılıklı etkileşim olur ve yeni şeyler öğrenirsin" şeklinde açıklamada bulunmuştur (24). Bu araştırmada, öğrencilerin yarısından fazlasının sosyal aktivitelere katıldığı saptanmıştır. Yapılan bir çalışmada da öğrencilerin yarıdan fazlasının sosyal etkinliklere orta düzeyde katıldığı bulunmuştur (30). Öğrencilerin sosyal etkileşim içinde olmaları ve birbirleri ile fikir alışverişinde bulunmaları hemşirelik için önemli olan eleştirel düşünmeyi de sağlayacaktır. Hemşirelik sanata dayalı bir bilim olduğu için bu alanda hemşirelik mesleğini yapacak olan kişilerin de sanat ile ilgili özelliklerini araştırmak son derece önemlidir (16). Yapılan nitel bir çalışmada bir öğrenci sanat ve analitik düşünme ile ilgili "...tiyatroda örneğin farklı rollere giriyoruz. Bu durum hasta açısından düşünmeyi sağlar, farklı açıdan bakmayı sağlar." olarak ifade etmiştir (31).

Bu araştırmada kendini geliştirmek için kurslara katılan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bir araştırmada hemşirelik öğrencisi "... kongreye gidenlerin bilimsel bir konuda daha aktif olduklarını görüyorum." şeklinde söylemde bulunmuştur (31). Döner ve arkadaşlarının çalışmasında (2022) kişisel gelişim faaliyetlerine katılan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin kişisel gelişim faaliyetlerine katılmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (23). Kurslara katılan öğrenciler yeni deneyimler elde etmekte ve kendilerini geliştirmektedirler. Bu durum öğrencilerin yaşam boyu öğrenme motivasyonlarını da arttırabilmektedir.

Kariyer planı yapan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada mezuniyet sonrası kariyer planı olarak eğitimci olmak isteyenlerde yaşam boyu öğrenme eğiliminin daha yüksek olduğu saptanmıştır (21). Bu araştırmada, öğrencilerin yarısından fazlasının kariyer planı yaptığı saptanmıştır. Kariyer planı yapan öğrenciler yeni hedefler belirlemekte ve bu hedeflere ulaşmak için çalışmaktadırlar. Bu durum öğrencilerin yeni aktiviteler planlamasına olanak sağlamakta ve kendilerini geliştirmek için bir fırsat sunmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Teknolojik gelişmeleri takip eden, sosyal aktivitelerde bulunan, sanatsal aktivitelerde bulunan, kendini geliştirmek için kurslara katılan ve kariyer planı yapan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Sanatın sağlık üzerindeki etkilerini ve hemşirelik mesleği ile ilişkisini incelemek için müzik terapisi, sanat terapisi, drama gibi seçmeli dersler müfredata eklenebilir. Sanatsal kurslar planlanarak öğrencilerin katılımı sağlanıp, kurs sonrası sertifikalar verilebilir. Türkiye genelinde sportif faaliyetlerde bulunan hemşirelik öğrencileri ile söyleşi düzenlenebilir ve bu durum diğer öğrencileri sportif faaliyetlerde bulunmaları yönünde teşvik edebilir. Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini araştıran nitel çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Etik Kurul Onayı

Araştırmanın yapılabilmesi için Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulundan 06.01.2020 tarihinde yazılı izin alınmıştır (TÜTF-BAEK 2020/25).

Yazar Katkıları

Fikir: ÖE, ZA, Tasarım: ÖE, LY, ZA, Denetleme / Danışmalık: ÖE, veri Toplama ve/veya işleme: ZA, Literatür Taraması: ÖE, LY, ZA, Veri Analizi ve Yorumlama: ÖE, LY, Makalenin Yazımı: ÖE, LY, Eleştirel İnceleme: ÖE, LY

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Teşekkür

Araştırmaya gönüllü olarak katılım gösteren hemşirelik öğrencilerine teşekkür ederiz.

Bu araştırma, 3-4 Haziran 2021 tarihleri arasında Edirne'de düzenlenen 19. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi'nde sözel sunum olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

1. Şahin Ç, Arcagök S. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2014; 7(16): 394-417.

2. Karadağ M, Alparslan Ö, İşeri ÖP. Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ve öğrenme stilleri. Çukurova Medical Journal. 2018;43(1):13-21.

3. Yanıkkerem E, Selçuk AK, Çetinkaya A. Hemşirelik öğrencileri açısından ideal hemşirelik eğitimi konusunda nitel bir çalışma: Gerçekteki boşluklar ve şoklar. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi. 2021;10(1):1-12.

4. Hachoumi N, Eddabbah M, El Adib AR. Health sciences lifelong learning and professional development in the era of artificial intelligence. International Journal of Medical Informatics. 2023;178:1-7.

5. Kozikoglu I, Onur Z. Predictors of lifelong learning: Information literacy and academic self-efficacy. Cypriot Journal of Educational Science. 2019;14(4):492-506.

6. Şenyuva E, Kaya H. Do the lifelong learning tendencies of nursing students affect their attitudes toward e-learning? Florence Nightingale Journal of Nursing. 2022;30(3):259-266.

7. Denat Y, Dikmen Y, Filiz NY, Başaran H. Hemşirelik öğrencilerinde yaşam boyu öğrenme eğilimler. Journal of Human Rhythm. 2016; 2(1):39-45.

8. Bulaç E, Kurt M. Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2019; 8(1):125-161.

9. Ayçiçek B, Karanfil B. Investigation of university students' lifelong learning tendencies in terms of various variables. African Educational Research Journal. 2021;9(1):21-133.

10. Örs M. Lifelong learning competencies among undergraduate first year and final year midwifery-nursing students. International Journal of Curriculum and Instruction. 2020;12:88-104.

11. Basit G, Bakır D. Hemşirelerin yaşam boyu öğrenme motivasyonlarının belirlenmesi. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi. 2023;5(1):17-22.

12. Eray N, Kaya KÇ. Hemşirelik öğrencilerinde yaşam boyu öğrenme eğiliminin stresle baş etme davranışlarına ve mesleki yetkinliklerine etkisi. Yaşam Boyu Hemşirelik Dergisi. 2023;4(2):71-90

13. Erdoğan DG, Bayat S, Sentürk Ş. Pedagojik formasyon öğrencilerinin Bit, e-öğrenme ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişki. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi. 2017;7(3):147-159.

14. Demirbağ S, Celasin NŞ, Karaarslan D, Ergin D. Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme düzeyleri açısından karşılaştırılması. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2022;11(1):237-245. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.687546

15. Benli EB, Akça Eİ, Derya YA. Ebelik öğrencilerinin kişilik özellikleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişki. Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi. 2021;6(3):607-624.

16. Kaya N, Turan N, Kamberova HA, Cenal Y, Kahraman A, Evren M. Hemşirelik öğrencilerinin sanat özelliklerine göre iletişim becerileri ve sosyal zekâ düzeyleri. Hemşirelikte Eğitim Ve Araştırma Dergisi. 2016;13(1):50-58.

17. Erdoğan DG, Arsal Z. The development of lifelong learning trends scale (LLLTS). Sakarya University Journal of Education. 2016;6(1):114-122.

18. IBM Corp. Armonk, NY: USA. Released 2011.

19. Güçlü S, Elem E, Unutkan A, Öztürk S. Sağlık bilimleri öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. Sosyal Çalışma Dergisi. 2023;7(1):32-41.

20. Gökyer N, Türkoğlu İ. Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2018;28(2):125-136.

21. Kılavuz F, Aydın AK Hemşirelik öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2020;7(3):240-248.

22. Denat Y. Hemşirelik öğrencilerinin öğrenme tutumları ve etkileyen etmenler. Sakarya Üniversitesi Holistik Sağlık Dergisi. 2019;2(2):10-21.

23. Döner A, Ceyhan Ö, Taşcı S. Entegre eğitim alan hemşirelik öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi. 2022;10(2):763-775.

24. Yalçın SU, Özaslan Z, Şahin EŞ, Alptekin HM, Erdoğan B, Er RA. Hemşire adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri: Nitel bir çalışma. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2019;8(1):55-63.

25. İlaslan E, Taylan E, Özkan İ, Adıbelli D. Bir ilçedeki üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyleri ve ilişkili faktörlerin incelenmesi. Türkiye Klinikleri İç Hastalıkları Dergisi. 2020;5(1):15-21.

26. Günal A, Demirtürk F, Arıkan H, İnal B. Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin egzersiz davranışı, sigara bağımlılığı ve genel sağlık durumu. HSP. 2028;5(2):169-178. DOI:10.17681/hsp.348026

27. Hawker CL. Physical activity and mental well-being in student nurses. Nurse Education Today. 2012;32:325-331.

28. Blake H, Stanulewicz N, Mcgill F. Predictors of physical activity and barriers to exercise in nursing and medical students. Journal of Advanced Nursing. 2017;73(4):917-929. doi: 10.1111/jan.13181

29. Erden D. Hemşirelik eğitiminde bilgi iletişim teknolojilerinin (BİT) kullanımı: Etik sorunlara bakış. Abant Sağlık Bilimleri ve Teknolojileri Dergisi. 2022;2(1):43-48.

30. Taşçı Ö, Durmuş M, Gerçek A, Kaya A. Factors affecting critical thinking dispositions of nursing students. Journal of Nursolog. 2022;25(1):45-49. DOI: 10.54614/JANHS.2022.687987

31. Adıbelli D, Kırca N. Hemşirelik eğitiminde analitik düşünme becerisi: Fenomenolojik bir çalışma. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi. 2021;9(2):628-641.